

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Старенького Дем'яна Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини третьої статті 81 Кримінального кодексу України

Київ
29 травня 2024 року
№ 95-2(І)/2024

Справа № 3-67/2024(144/24)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуючого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Старенького Дем'яна Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини третьої статті 81 Кримінального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Гришук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Старенький Д.І. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України

(конституційність) пункт 3 частини третьої статті 81 Кримінального кодексу України (далі – Кодекс).

Згідно з пунктом 3 частини третьої статті 81 Кодексу умовно-дострокове звільнення від відбування покарання може бути застосоване після фактичного відбуття засудженим „не менше трьох чвертей строку покарання, призначеного судом за умисний особливо тяжкий злочин, у разі заміни покарання у виді довічного позбавлення волі на покарання у виді позбавленням волі на певний строк, а також покарання, призначеного особі, яка раніше звільнялася умовно-достроково і знову вчинила умисне кримінальне правопорушення протягом невідбутої частини покарання“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів впливає таке.

Апеляційний суд Автономної Республіки Крим вироком від 26 січня 2004 року засудив Старенького Д.І. до довічного позбавлення волі з конфіскацією всього майна, що перебуває у його власності. Ухвалою Верховного Суду України від 21 липня 2005 року зазначений вирок залишено без змін.

У жовтні 2021 року Старенький Д.І. звернувся до Новгород-Сіверського районного суду Чернігівської області із заявою, у якій просив суд про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. У заяві Старенький Д.І. посилався на Рішення Конституційного Суду України від 16 вересня 2021 року № 6-р(II)/2021, яким, зокрема, частину першу статті 81 Кодексу визнано такою, що не відповідає Конституції України, втім, що вона унеможлиблює її застосування до осіб, яких засуджено до відбування покарання у вигляді довічного позбавлення волі.

Новгород-Сіверський районний суд Чернігівської області ухвалою від 19 вересня 2023 року відмовив у задоволенні заяви про умовно-дострокове звільнення Старенького Д.І. Посилаючись на приписи пункту 3 частини третьої статті 81, частин першої, п'ятої статті 82 Кодексу, названий суд зазначив, що особа, засуджена до довічного позбавлення волі, спочатку (після відбування не

менше п'ятнадцяти років призначеного судом покарання) має право на заміну покарання у виді довічного позбавлення волі більш м'яким покаранням, і лише після фактичного відбування не менше трьох чвертей строку вже заміненого покарання матиме право на умовно-дострокове звільнення; інакше неможливо буде визначити строк, на який особа підлягає умовно-достроковому звільненню, оскільки покарання у виді довічного позбавлення волі не має визначеного строку і закінчується із закінченням біологічного життя людини.

На зазначене судове рішення Старенький Д.І. подав апеляційні скарги, які Чернігівський апеляційний суд ухвалою від 19 лютого 2024 року залишив без задоволення, а рішення суду першої інстанції – без змін.

На думку автора клопотання, внаслідок застосування судами пункту 3 частини третьої статті 81 Кодексу зазнало порушення встановлене частиною другою статті 28 Конституції України його право не бути підданим катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню.

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності пункту 3 частини третьої статті 81 Кодексу, Старенький Д.І. посилається на Конституцію України, Кодекс, Закон України „Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини“, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Рішення Конституційного Суду України від 16 вересня 2021 року № 6-р(П)/2021, практику Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення у своїй справі.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове

клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Старенький Д.І. висловив незгоду із законодавчим регулюванням порядку умовно-дострокового звільнення від відбування покарання у виді довічного позбавлення волі. Проте таку незгоду не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу.

Отже, автор клопотання не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Старенького Дем'яна Івановича щодо відповідності

Конституції України (конституційності) пункту 3 частини третьої статті 81 Кримінального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

